

Behovsanalys avseende stöd till evidensbaserad praktik

Henrietta Forsman

Utvecklingsledare, Avd Hälsa och välfärd/RSS Dalarna

Länschefsnätverket 2022-09-23

Bakgrund

Syfte

Att undersöka hur den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) kan stödja socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård i att bedriva evidensbaserad praktik.

Mål

Att behovsanalysen ska bidra med ett underlag för långsiktiga prioriteringar och vägval, insatser och åtgärder.

Evidensbaserad praktik (EBP)

”Evidensbaserad praktik handlar om att medvetet och systematiskt sträva efter att bygga vård och omsorg enligt bästa tillgängliga kunskap. Den professionelle väger samman **sin expertis** med **bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål** vid beslut om insatser.”

<https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/verksamhetsutveckling/evidensbaserad-praktik/Evidensbaserade-modellen/>

Omvärldsspaning

Nuläget för Dalarnas befolkning

- Övergripande nyckeltal Kolada

Med fokus på Agenda 2030 och Strategi för hälsa

- Rapporter, tex

- Samling för social hållbarhet i Dalarna – slutrapport. (2019) Hallberg, J (red.)
- Covid-19-pandemin och folkhälsopolitikens målområden i Dalarna. (2021) Hallberg, J.

Nulägesbilden (kortfattat!)

- Samhällsutmaningar kopplade till medborgarnas livsvillkor
  - Ojämligheten i kommunernas behov och förutsättningar
  - Växande skillnader i livsvillkor befaras få än större konsekvenser i och med pandemin → skillnader i effekter på folkhälsan
- Behov av att mäta och analysera för styrning och ledning och för att främja kunskapsbaserad praktik.
- Behov av en stärkt samverkanskultur och implementering av tvärssektoriella arbetssätt

Öppna Jämförelser

Systematisk uppföljning (SU)

Systematisk uppföljning (SU) och EBP

EBP → Verksamhet av god kvalitet

Bedrivs verksamheten med god kvalitet?

- Mäta för att veta!
- Systematiskt följa upp!

Öppna jämförelser

- Ekonomiskt bistånd
- Funktionsnedsättning, LSS
- Kommunal hälso- och sjukvård
- Missbruks- och beroendevård
- Social barn- och ungdomsvård
- Socialpsykiatri
- Våld i nära relationer
- Äldreomsorg

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/oppna-jamforelser/socialtjanst/>

<https://www.kolada.se>

SU i Öppna jämförelser

Kunskapsbaserad verksamhet						
Handläggarnas agerande vid indikation på våld	Strukturerad utredningsmall	Standardiserade bedömningsmetoder		Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten		
Aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld av närstående - Ekonomiskt bistånd	Strukturerad utredningsmall som inkluderar barns situation används i alla utredningar	Använder standardiserade bedömningsmetoden FIA	Använder standardiserade bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna -	Använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling	Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön	Använt resultat från systematisk uppföljning uppdelat på kön till verksamhetsutveckling
	JA	NEJ		NEJ	NEJ	NEJ
NEJ	JA	NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ
JA	JA	NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ
JA	JA	NEJ	JA	JA	JA	JA
NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ

← Analysens avgränsning/fokus

Varje rad representerar svar från en kommun (detta är ett exempel, ej data från Dalarna).

Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling

- **Bedriver** systematisk uppföljning och **använder** den kunskapen i utvecklingen av socialtjänstens olika verksamheter, till gagn för brukargrupperna.
- **Sammanställer** resultat från enskilda uppföljningar på gruppnivå.
- Systematisk uppföljning kan ge kunskap om huruvida insatserna har gett **förväntade resultat** för hela målgruppen eller undergrupper, kunskap om gruppernas behov och om insatserna svarar mot de behov som finns.

Från indikatorbeskrivningen – Öppna Jämförelser

Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön

- Genomför systematisk uppföljning, uppdelat på flickor och pojkar/kvinnor och män.
- Ger underlag för att se hur de biståndsbeslutade insatserna fungerar på gruppnivå och om det finns **omotiverade skillnader**.
- Ett **jämställdhetsperspektiv** behöver genomsyra hela socialtjänstens arbetsprocess, från bemötande till att uppmärksamma behov av insatser och följa upp insatser och deras resultat.

Från indikatorbeskrivningen – Öppna Jämförelser

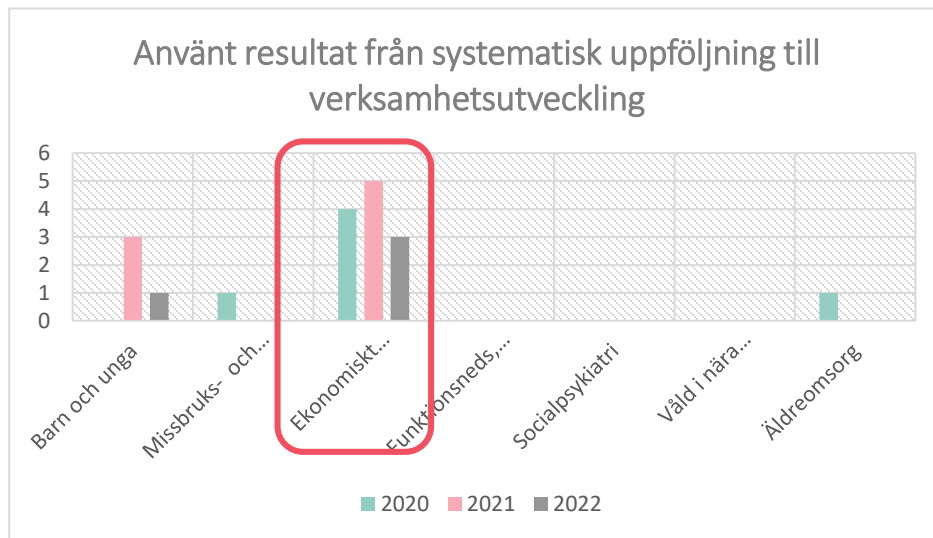
Evidensbaserad praktik - för vem?

- Uppnå lika goda resultat för alla enskilda – jämlika insatser
- Gå från varje individ för sig till att se mönster för olika grupper av kvinnor, män, flickor, pojkar och personer av annat kön.
- Förutsätter könsuppdelad statistik

Resultat Dalarna:

Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling

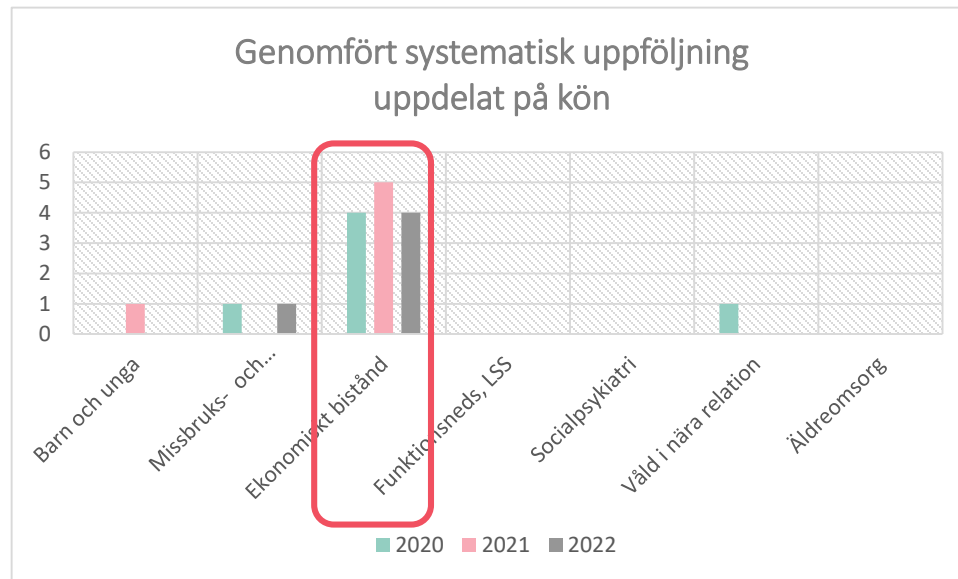
	Barn och unga	Missbruks- och beroendevård	Ekonomiskt bistånd	Funktionsnedsättn, LSS	Socialpsykiatri	Våld i nära relation	Äldreomsorg
2020	0	1	4	0	0	0	1
2021	3	0	5	0	0	0	0
2022	1	0	3	0	0	0	0

Resultat Dalarna:

Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön

	Barn och unga	Missbruks- och beroendevård	Ekonomiskt bistånd	Funktionsnedsättn, LSS	Socialpsykiatri	Våld i nära relation	Äldreomsorg
2020	0	1	4	0	0	1	0
2021	1	0	5	0	0	0	0
2022	0	1	4	0	0	0	0

Brukarundersökningarna

Brukarundersökningarna

- Tillhandahålls från SKR
- Ger kunskap om hur brukare upplever kontakten med och stödet från socialtjänsten.
- Syftar till att utveckla verksamheten i dialog med brukare och personal.
- Undersökningarna genomförs inom funktionshinderområdet, individ- och familjeomsorg samt till placerade barn och unga.

<https://skr.se/skr/tjanster/statistik/oppnajokforelser/socialtjanstbrukarundersokningar.15329.html>

Dalakommunernas deltagande i de nationella brukarundersökningarna

	Antal deltagande kommuner för respektive undersökning		
År	Funktionshinderområdet	IFO	Placerade barn och unga [*]
2020	9	6	1
2021	8	5	2

Referensgruppsdialog

Referensgruppen

- IFO-chefer
- Representanter LPO Äldres hälsa
- Workshop
  - Inhämta mer verksamhetsnära perspektiv
  - Få djupare förståelse för innebörden

Dialog och reflektion

- Vad är det vi ser?
- Hur kan det tolkas?
- Hur går tankarna kring det ur ett verksamhetsnära perspektiv?

- Är SU ett prioriterat område?
- Vad vet man om resultaten av verksamheternas insatser?
- Vad vet man om hur det går för brukarna i den egna verksamheten?
- Vad vet man om de olika målgrupperna (görs tex målgruppsanalyser över tid)?
- Finns rätt kompetens för SU?
- Finns rätt förutsättningar för SU (tid, resurser, IT-system etc)?
- Efterfrågas SU/ finns ledningsstöd?
- Finns förankring i politiken?

Några budskap från referensgruppsdialogen

Att bara komma igång, om än kring något enkelt, skulle vara värdefullt för att sedan utvärdera efter hand hur det går.

Det är viktigt att hitta enkla arbetsmodeller, också för analysen av resultaten.

Istället för att varje kommun ska uppfinna hjulet själva finns ett behov av att få draghjälp av varandra.

Uppföljning får inte bli något personbundet utan behöver implementeras i verksamheten.

Om efterfrågan hade varit tydligare hade det antagligen fungerat mycket bättre, det är viktigt att siffrorna kommer till användning så att nytta med uppföljningen är tydlig.

Vad behöver vi göra?

Vad vill vi och vart ska vi?
Verksamhetsplanering

Hur går det och varför?
Resultat och nuläge

Allt hänger ihop...

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/stodforattstyraochleda/planerafoljauppochatgarda.24377.html>

Framåtblick – ”SU-satsning”

Stöd till EBP genom att stödja SU

- Långsiktigt
- Systematiskt
- Anpassat
Utifrån behov
- På bred front och parallellt
Verksamhetsnära och på ledningsnivåer (inkl politik)

Framåtblick – ”SU-satsning”

Vad och hur?

- Kompetenshöjande insatser?
- Piloter?
- Utgångspunkt i det som redan görs
Tex Brukarundersökningarna, ÖJ...
- Redan befintliga stödverktyg
Tex stödmaterial från SKR
- Med koppling till de forum och stöd som redan finns
Tex RKA/Kolada, SKR/Nationella nätverket för uppföljning och analys, Regionalt nätverk för verksamhetsutveckling – RSS tillsammans med SUD/Högskolan Dalarna
- Med strävan efter synergier – i tex de olika uppdrag som RSS driver